

Tavapäraselt algab õppeaasta õpetajate augustikuu nõupidamistega, kus heidetakse veel kord pilk möödunud tööaastale ning kavandatakse algava õppeaasta töösuunad. Nii oli tänavugi.

Õpetajate augustikuu nõupidamise plenaaristungist võtsid osa EKP Keskkomitee II sekretär Georgi Aljošin, Haridusministeeriumi Koolivalitsuse juhataja Ants Eglon, EKP Harju Rajoonikomitee esimene sekretär Sulev Kont ja sekretär Aide Vare, Harju ATK esimees Kaarel Pajumägi jt.

Ettekande teemal «Üldharidus- ja kutsekooli reformi eluviimise käigust tulenevalt NLKP XXVII kongressi ülesannetest» ja «1985/86. õppeaasta töötulemustest ning abinõudest õppe- ja kasvatustöö efektiivsuse tõstmiseks pedagoogiliste kollektiivide töös koolireformi realiseerimise uue etapi tingimustes» tegid EKP Harju Rajoonikomitee sekretär Aide Vare ja haridusosakonna juhataja Enn Kasemaa.

Sõna võtsid Harju ATK esimees Kaarel Pajumägi, ELKNÜ Harju Rajoonikomitee esimene sekretär Urmas Laanem, haridustöötajate ametiühingu rajoonikomitee esimees Ilmar Tamm, Ravila sovhoosi direktor Peeter Pere, Keila 2. keskkooli direktor Galina Gorelikova, 40. kutsekeskkooli õppealajuhataja Agu Kompus, Viimsi keskkooli õpetaja Rein Sakk, Kose keskkooli parteisekretär Taimi Velström, haridusosakonna metoodik Sirje Oruste, Sausti 8-kl. kooli direktor Hillar Põldoja ja õpetaja-metoodik Olev Rannik, Kehra keskkooli õppealajuhataja Reet Merilai, koolivalitsuse juhataja Ants Eglon.

Plenaaristungit avades pani EKP Harju Rajoonikomitee esimene sekretär Sulev Kont pedagoogidele südamele lähtuda uuel õppeaastal oma töös uuest haridusseadusest. See on täitmiseks õpetajatele, see on

täitmiseks kogu rahvale. Õpetajate töö edukus sõltub sellest, kuivõrd meie pedagoogid on omaks võtnud kõiki need uuendused, mida tõi meie ellu koolireform.

Milliste mõtetega mindi kodulele, mis jäi südamele kriipeldama, mis pani mõtlema ja enesest arupidamist ootama, mis tahab teistega selgeks vaidlemist?

● **Kõige tähtsam töö õpilase jaoks on õppimine.** See on tema põhitöö. Kui õppetöö ei ole koolis targalt korraldatud,

ei saa ka tööõpetus olla tugevatel jalgadel (Ants Eglon).

Eelkõige on vaja õpetada lapsi korralikult, põhjalikult töötama, seõ tähendab ka õppima. Sest nende töö on eelkõige õppimise töö. Tuleb siendada teadmist, et iga töö on tähtis, iga tööd tuleb teha ainult kõige paremini (Kaarel Pajumägi).

Kevadel lõpetas klassikursuse 97,45% õpilastest. See on möödunud õppeaastaga võrreldes 0,4% vähem. Rajoonis jäi klassikursust kordama 254 õpilast, s.o. 2%, 77 õpilast jäi suvetööle.

Meie töös oli mitmeid puudusi. Eelkõige tunni puudulik eesmärgistamine, mis omakorda tingib tunni madala efektiivsuse. Õpetatakse palju, küsitakse palju, aga mida õpilane tunni lõpus konkreetselt rohkem peab oskama kui tunni algul, see pole alati selge õpetajalgi, veel vähem teab seda õpilane. Kuid peab teadma. Vastasel korral ei suuda õpetaja häälestada õpilast temaga koos töötama. Kui õpetaja teatab õpilasele tunni teema ja eesmärgi, muudab õpitava materjali põnevaks, tekib tahe teada saada ja osata. Siit kujuneb välja tööharjumus.

Just nii on töötanud meie kõige tublimad õpetajad — Maimu Lass Alaverest, Armilde Viljamaa Ääsmäelt, Maie Valberg Keilast, Salme Rumberg ja Kersti Ustav Viimsist, Linda Tamm Kostiverest, Taimi Velström ja Silvi Kaidla Koselt, Herta Koosapoeg, Enda Pill, Marju Karu Harmist, Ilme Adamson, Eha Gnadeberg, Riina Juhkami ja Ilmi Ternovskaja Loksalt, Maire Joosti, Salme Aasma ja Malle Ernesaks Viimsist. (Enn Kase-maa).

Et koolirõõm võidaks

● **Meie lapsed saaksid sügavamaid teadmisi, oskaksid ainet hoopis paremini, kui meie kooliõpetus oleks elulisem.** Me räägime palju eesti laste halvast vene keele oskusest. Pärast põhikooli lõpetamist peaks noor oskama vene keelt. Kui ta on olnud hoolas ja kohusetundlik, oskab ta rääkida pioneer- ja komsomoliteemal ja veel sel ja sel teemal, aga tal puuduvad oskused vabaks igapäevajutuks, tal puuduvad täiesti teadmised, kuidas arusaadavas vene keeles vastata näiteks matemaatika eksamil või bioloogia või füüsika eksamil. See on aga väga vajalik neile, kes lähedav edasi õppima Nõukogude Liidu kõrgkoolidesse. Kas ei tule just siit otsida põhjust, miks nii vähe meie noormehi läheb edasi õppima sõjakoolidesse? (Hillar Põldoja).

Üsna vaevaliselt valdavad meie keskkooli lõpetajad isegi igapäevast kõnekeelt. Aga kas ainult õpilased? Kas ei takista eesti ja vene õppekeelega koolide omavahelist suhtlemist ka see, et suur osa meie õpetajaid, ka noorema põlvkonna esindajaid, ei tunne ennast vene keeles küllalt kindlate

suhtlejatena. Ka vene õppekeelega koolide õpetajad ei ilmuta vajalikku aktiivsust eesti keele omandamiseks (Aide Vare).

● **Sõjalis-patriootiline kasvatustöö peab haarama kaasa kogu koolipere, alates I klassist kuni XI klassini.** Pahatihti on aga nii, et piirduetakse kooli tunniga. Sellest ei piisa. Viimsi keskkoolis oleme üsna palju teinud. Noored tulevad kenasti kaasa. Laskmisest ollakse huvitatud. Meil on väga hea lasketiir ja tubli treener, NSV

Liidu teeneline treener Enn Meriväli.

Üllatavalt suurt elevust tekitas õpilastes noorte kunderlaste rühma loomine. Noorte meestega peab tegelema. Kaasa tulevad nad siis, kui tegevus on huvitav. Kahju, et õpilaste vene keele oskus nii napp on, see on neile takistuseks ka sõjakooli astumisel (Rein Sakk).

● **Kas meie, kehalise kasvatuse õpetajad, ei ole sageli julmad oma õpilaste vastu?** Ei, mitte enda tahtel. Aga programmi sunnil, normide nõudel. Me ei saa ometi silmi kinni pigistada, et õpilaste hulgas on füüsiliselt nõrgemaid ja tugevamaid ja nõrgemaid sageli rohkem kui tugevamaid. Aga nad kõik peavad võrdsest tegema, võrdsest ettekirjutatud norme täitma. Ja nii see füüsiliselt nõrgem õpilane saab hurjutada häbistada tunnis, kui ta ei suuda norminõudeid täita, ta peab võistleva, jääb viimaste hulka ja jälle on häbi temaga. Võistlustulemused pannakse seinale — alaväär-sustunne kasvab. Nüüd on kehalises kasvatuses ka eksam, arvestus. Taas mure ja häbi. Ma ei ole kuulnud, et muusikaõpetaja saadaks lauluvõistlusele või paneks isegi koori

laulma lapse, kes viisi ei pea. Veel vähem, et ta riputaks seinale selle lapse laulu tulemuse.

Kallis kolleeg, kehalise kasvatusõpetaja — mõtleme lapsele, tema enesetundele, eneseühkusele. Teeme tunni inimlikumaks, lapsesõbralikumaks (Olev Rannik).

● Tegime ettepaneku reorganiseerida 40. kutsesekskool, kelle üheks baasmajandiks me oleme, sovhoos-kutsesekskooliks. Kahjuks öeldi meile ära.

koolivaenu

Ometi oleks sellest tulu tulnud. Sovhoostehnikumide lõpetanud on väga tugevate, põhjalike teadmistega spetsialistid. Kutsesekskoolide kohta seda alati veel öelda ei saa. Palju on programides läbimõtlematust. Me peame korraldama tootmispraktika siis, kui meil vastavat tööd anda lihtsalt ei ole. Kui meie koristame saaki, siis nende programmid nõuavad kevadkülv ja kui meie teeme kevadkülv, siis programm näeb ette saagikoristust. Umbes nii see meil on. Loodame väga, et koolireform sellised vastuoksused lahendab (Petter Pere).

● Kas ei ole siiski liialt idealistlik nõuda, et kõik meie lapsed oleksid ühtviisi targad, suutlikud, võimekad, andekad, et omandada ühtviisi hästi koolitarkust? Miks me sulgeme silmad reaalsuse ees? Tegelik elu ju näitab, et kõik ei ole võrdselt võimekad. Miks ei võiks meil olla siis ka mitut liiki koolilõputunnistusi. Ikka vastavalt võimetele. Ja ka tööle läheb noor inimene vastavalt võimetele ja koolitunnistusele. Kõik läheks rahulikult, loomulikult ja ausalt. Võib olla kaob siis tööjõudefitsiit, mis praegu valitseb haiglates. Ma

mõtlen — sanitar. Ehk tuleksid siis tööle tagasi koristajad, majahoidjad jne. (Hillar Põldoja).

● Nõukogude kooli õpetaja on kõigepealt kasvataja ja ideoloogiatöötaja. Sageli aga antakse meie koolides tunde, mis võiksid toimuda ükskõik millise maa koolis. Vähe kasutatakse võimalusi õige majandusliku mõttelaadi kujundamiseks. Kõiki muudatusi meie igapäevaelus — nii majanduslikke kui poliitilisi, tuleb koos õpilastega sügavalt analüüsida

ja kujundada õiged arusaamad ja tõekspidamised. Meie ühiskonnas esinevatele vääranähtustele tuleb anda tõsiselt kriitiline hinnang (Enn Kasemaa).

● Meie töö sõltub suurel määral kooli mikrokliimast. Pinged õpetajate toas maandatakse klassis. Mida soodsam on mikrokliima koolis, seda vähem teeme vigu kasvatustöös, seda edukam on ka õppetöö (Taimi Velström).

Suur osa meie töötulemustest-õnnestumistest või ebaõnnestumistest — taandub õpilase ja õpetaja suhtlemistasandile. Pahatihti puudub õpetajal küllaldane pedagoogiline takt. Tuleb arvestada seda, et laps on eelkõige kasvatatav, siis alles õpetatav (Enn Kasemaa).

Kasvatus algab suhtumisest, suhtlemisest. Loosung ei kasvata, ei kunagi ega kedagi. Loosung võib puudutada vaid inimese pealispinda, sügavale ta ei tungi. Isiksust suudab kasvatada vaid isiksus. Me räägime raskustest 5.—7. klasside õpilastega. Kust need raskused pärit on? Me ise oleme lapsed muutnud koolivõõras-teks, pahatihti koguni kooli-

vaenulikeks (Taimi Velström).

● Alaealiste asjade inspektionis on arvel 230 õpilast, neist 118 üldhariduskoolidest ja 34 40. kutsesekskoolist. Joomise pärast on alaealisi võetud administratiivvastutusele 40, lapsevanemaid, kelle lapsed koolis alkoholi tarvitasid, 45. Võib liialdamata öelda, et kuritegevust ja õigusrikkumisi soodustavaks teguriks on joomine õpilaste hulgas. (Aide Vare).

Me näeme pahatihti vaid lapse välist külge, jõudmata sisse. Ja julmus kasvab meie silme all. Ei tohi hetkekski unustada — ainult headus suudab sünnitada headust (Galina Gorelikova).

Kust siis järsku keskastme õpilaste hulka satuvad kuritegelike kalduvustega noored? Alklassides meil ju selliseid lapsi ei ole, seal on lapsed kõik toredad. Kust siis ikkagi järsku... Seesama tore algklassi poiss... Kas me ei ole midagi kahe silma vahele jätanud, piirdunud välise toredusega, süüvitama lapse hinge, unustanud lapse kui isiksuse? Nii jõuame suhtlemiseni. Vead õpilase ja õpetaja suhtlemises viivad selleni, et ühel päeval on meil klassis koolivaenulik õpilane. Sina, õpetaja, - ole inimene, kellest oneneb koolireformi elluviimine. Muuda koolitöö õpilasele sõbralikuks, austa õpilast kui isiksust (Ants Eglon).

● On vaja mõista, et lastele ei ole tarvis pähe panna mitte üksikteadmiste kogumit, vaid arendada loovat mõtlemist, äratada huvi teadmiste vastu. Ei ole vaja kasvatada sõna-kuulelikku käsutäitjat, vaid teadlikku ja distsiplineeritud, algatusvõimelist inimest, kes on ette valmistatud loovaks tööks (Aide Vare).

HELE-MALL PIISKOPPEL